

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

15 de Personis, quæ in feudi inuestitura considerantur, & de fidei seu
hominii præstatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

ibi osculum, quod debet inauguratus summo pontifici, *hac scribit Antonius de la Sale, in postrema parte libri inscripti, in Salade, ut ordo ad coronandum & inungendum regem.* Et Gotfridus Viterbiensis Chroniconum parte 19. horum regaliorem insigniorum significata fuisse explicat, & docet quid significant crux, quæ datur Imperatori, gladius regalis, sceptrum regale, lancea imperialis quæ fuit sancti Mauricii, globus aureus, qui & pomum & palla vocatur, cruxque superposita, duplex diadema, gemmæ, aurum & cristina coronis. ¶ Erant et alia insignia transferendi regni, vt traditio diadematis, apud Valerium Maximum in cessione regni Cappadociæ in fauorem filii facta ab Ariobazane. *Valer. Maxi. lib. 5. c. 7.*

¶ Et cum antiquitus Franci regem crearent, eleuabant eum in clypeo, *Ammon. lib. 3. c. 61. Adon Viennensis, in comment. deca. 4.*

¶ Inuestiuntur et duces de ducatu per impositionem causæ seu pilei aurei ducalis vnionibus ornati, marchiones de marchionatu, annulo in quo est pyropus seu robinus, gemma species carbuculi, quem imponit digito medio marchionis princeps: comes de comitatu, annulo cum adamantis gemma: vicecomes vicecomitatu: virgula aurea data: Baro, & benemeritus, vexillo decuratio, seu labaro, *d. Anto. de la Salade in d. lib. c. 11. 2. 13. 14.*

De Personis, quæ in feudi inuestitura considerantur, & de Fidei seu Homini præstatione. Cap. 15.

- 1 Persona in inuestitura qualis, remissius.
  - 2 Pares curiæ, qui.
  - 3 Fidelitatis præstitio erronea non minuit nec tribuit ius. *Quædam feuda fidelitatis iuramentum exigunt, quædam minime.*
  - 4 Fidelitas quid.
  - 5 Fidelitatis iuramenti forma.
  - 6 Hominium, Gallis hommage, est iuramentum fidelitatis.
  - 7 Homini vel fidelitatis forma in Gallia duplex, pro feudo simplici, & pro ligio, & de vtraque.
  - 8 Per se & per procuratorem hominium & iuramentum præstari & recipi potest, nisi in eunda sit persona ratio in feudo.
  - 9 Hominium per procuratorem præstant plures vasalli vnus heredes, & vni ex pluribus hereditibus dominis vnuerfis, ecclesiis, minor pupillis, & similes.
  - 10 Hominium & iuramentum fidelitatis quando tenentur præstare beneficiarii, & intra quod tempus, quo non factio manu iniectione domino in feudo permittitur.
  - 11 Hominium quando & a quibus non debeatur pro mutatione vasalli.
  - 12 Si pars feudi alienetur, an noue hominium ab emptore præstari debeat. *Ruptio feudi & diuisio quid, & quid si deiecit, & si deiecit deiecit, &c.*
  - 13 Feudum quis sum sine alterius præiudicio potest onerare censu, hominio, redditu.
  - 14 in Hominio & iuramento fidelitatis, debent exprimi res & valor earum, & census. *Denombrement apres l'hommage, intra quod tempus debeat dari, &c.*
  - 15 Feudalium rerum professio, siue le denombrement, integra esse debet, & quare fiat, & de commissio eius rei causa.
  - 16 Professionem hanc rerum cogit dominus vasallum facere per iniectio nem manuum in feudum: & num fructus faciat suos in defectum denumerationis.
  - 17 Fidelitatis præstatione nihil aliud debetur quam iuramentum, nisi pacto vel consuetudine aliud præbendum sit.
  - 18 Mutatione domini vel vasalli alicubi debetur, quintus & requintus, denarius & alia quadam, *Rachapt de fiedz.*
  - 19 Quintus & requintus denarius quomodo soluendus.
- ¶ Et nota quæ in inuestitura requiruntur ex parte dantis & accipientis, ex superioribus, quæ in personis in omnibus intelligi possunt, quales, quæve idoneæ sint: verum vltra consideramus alias, vt curiam domini, & saltem duos testes, vt solemni testatione de ea appareat. ¶ Vocamus et pares curiæ, hoc est, qui sint eiusdem domini similis naturæ feudi vasalli, §. quid sit inuest. lib. 2. Feud. tit. 2. §. item sciendum, de notis feud. lib. 2. tit. 58. vel alterius domini eiusdem generis, si dominus non habeat similes vasallos, veluti si agatur de comitatu, pares curiæ regis erunt comites alii: si de ducatu, duces: si de baronia, barones: vt pares a paritate feudorum dicti sint, vt docet ex Innocentio Panormitanus, in c. ceterum, nu. 14. de iudic. Si ergo quæstio sit de inuestitura: illi adhibendi ad probationem sunt: vel illis testimonium detestantibus, alii, & instrumentum inuestituræ, si sit, d. §. 1. quid sit inuestitura, vide in §. 1. qui test. sint necess. ad prob. nouam inuest. lib. 2. Feud. tit. 32. Ceterum

inuestitura facta a domino, ex parte vasalli, feuda quædam fidelitatis exigunt iuramentum: quædam non exigunt.

¶ Quamobrem et quæ exigant primum hic annotari desidero, vt pro aliis non sit præstatur: quod si præstetur, notandum erit in præstatione fidelitatis in sum errorem & excusabilem, non tribuere ei ius cui facta est, si non sit dominus, nec esse aliis: quod est singulare Imperatoris Lotarii decretum, c. satis bene, de prohib. feud. alienatio. per Lorar. ¶ Fidelitas est iusiurandum quod a vasallo præstatur domino, §. fin. quid præced. debe. inuest. lib. 2. Feud. tit. 4. in certis videlicet feudis: non in his pro quibus fidelitas non est præstanda, §. est & ali. quæ sunt causa pri. consuet. vel seu. am. lib. 2. Feud. tit. 24. ¶ Forma iuramenti eius hæc ex consuetudinario iure, Ego iuro ad hæc sancta Euangelia Dei, quod a modo in antea ero fidelis huic, sicut debet esse vasallus domino: nec id quod mihi sub nomine fidelitatis commiserit dominus, pandam aliis ad eius detrimentum, me sciente. §. 1. qual. iura. deb. vasall. dom. lib. 2. Feud. tit. 5. Sub hac forma alia forma continentur, quæ postea adinueniuntur sunt latiores, in quibus quis expresse promittit de mino incolumetum, honestum, vile, facile, possibile, quæ explicata inuenies propriis titulis, tit. de for. fidel. lib. 2. Feud. tit. 6. & tit. de no. for. fidel. tit. 7. c. de forma, 22. q. 5. in can. tibi domino 63. dist. de for. iur. amen. vide & Fel. in c. dilecti, in princ. de ma. & obe. In quibus fidelitas consistit, tradit Ioan. de terrar. rubr. tract. contra rebelles regum, art. 3. Et in vna forma est modus iurandi domino inferiori regi, ero fidelis tibi Caio domino meo contra omnem hominem, excepto imperatore vel rege. di. tit. de noua form. fidelit. alia forma in glo. §. fin. per quos fiat inuest. ¶ Hominium etiam dicitur hoc iuramentum, Gallis hommage, nempe professio eius, quod is homo debeat præstare. Francicum morem exprimit Ammonius, lib. 4. de gest. Francor. c. 64. Tassilo, inquit, dux Boioariorum more Francico, in manus regis in vasalli, manibus suis semetipsum commendauit, fidelitatemque tam ipsi regi, quam filius eius Carolo & Carolo Magno iureiurando super corpus sancti Dionysii promissit. ¶ Forma et consuetudine Gallie duplex, vna pro feudo simplici, altera pro ligio: in simplici feudo, cliens seu vasallus auctoramentum accipit, seu hominium facit domino capite aperto, iunctis manibus, eumque osculatur. Quia autem hominium ligium debet, manibus iunctis sacrosanctis Euangelis impositis, capite aperto, exarmatus & disinctus, dominum osculatur, iuramentum fidelitatis in vtroque interposito, in consuet. Turronum tit. de pied. de siez, & parage, art. 15. Consuetudo d. Anou, tit. de la natura des siez, art. 137. & 139. Maine, tit. des recepi. de foy & hommage simple, art. 148. & 149. Blois tit. des siez, artic. 54. Paris, tit. de matiere feudale, art. 48. Sic enim humiliter supplicatione patrono se applicat, fidem pollicetur, & recipit a domino, offerens domino simul & semel & manus auxiliares, & os fidele, & ea quæ ex feudo commoda ei præberi debent ex lege clientelari. Et vt me explicem, vasallus vel alius eius nomine admissus, nudato capite, sedente domino, si ei videatur, debet cingulum vel zonam, si habeat, deponere, seponere ensen vel baculum, & genicularis, hæc verba proferre: *Domine vel domina, ingredior vel in eo fidem & hominum vestrum, & me vestrum profiteor vasallum ratione eius loci vel terra, &c. quam accepi a te occasione vel ob causam, &c. polliceor & iuro nunc & in posterum tibi seruire aduersus omnes, & implere capitula antiqua & noua fidelitatis.* Quæ si dominus voluerit, legentur: dominus autem postea respondet, *recipio hominum tuum, saluo iure meo & alterius, hocque dicendo eum in mala deo seculari, Forma hæc descripta, aux. consuet. de Marche, tit. des siez, & droits art. 129. & 130.* Notat tamen Speculator, tit. de feud. §. quoniam vero, versicul. forma in Gallia ad osculum a rege non admitti ignobilem vasallum, licet habeat feudum nobile: alia etiam in aliis locis obseruari in præstatione, & prelatos recipientes vel dantes fidem, stolatos esse debere, præsentibus sacrosanctis Euangelis, sequendamque consuetudinem, *And. de fier. & Card. Alex. in §. 1. de noua for. fidelit.* Et hoc iuramentum etiam præstant clericis laicis, si feudum habeant ab illis temporale, cuius capaces sint, et nimis, c. 30. de iureiur. vide *Alua. in 1. in si. qual. vas. iura. debe. cum in illis laicis minores sint. in c. solita, de ma. & ob. c. si episcop. 38. dist.*

¶ Nihil autem interest per quos fiat inuestitura & iuramentum, vel per quos suscipiatur: an per ipsos dominos & vasallos, an vero per procuratores eorum §. sed etiam versic. sed vtrum, per quos fiat inuest. lib. 2. Feud. tit. 3. §. item sciendum, de notis feud. lib. 2. tit. 58. quia necessitudinis huius contrahendæ ratio in rem magis clientelarem, quam in personam clientis, & scripta & concepta esse videtur. Si tamen ad dignitatē & auctoritatē beneficij spectant, aut si in eunda sit personæ ratio, vix est vt procurator, vel

nuntius pro fidelitate præstanda admittatur, nempe quia quæ eiusmodi sunt coram & siue mandato explicari debeant, l. nullus. C. de decur. lib. 10. C. Atq; hanc questionem copiose disputatam habes in vtramque partem apud Molinæum in consuetudinibus Parisiorum, & apud alios, tit. des matieres feudales, §. 49. Boer. in consuetud. Biturig. tit. de consuet. feu. §. 10. Quo fit etiam, vt Parisiorum consuetudo non admittat homini & fidelitatis præstationem, siue alia legitima excusatione, per procuratorem, cui alia pleræq; similes sunt, Aurelianensib. tit. de sen. artic. 77. Blasii des fiefz. artic. 57. Aruern. co. art. 26. Borb. co. tit. art. 378. Marche. co. tit. art. 194.

9 ¶ Admitti tamen potest procurator ex voluntate domini: vel si iuramentum fidelitatis ab vniuersitate seu pago sit præstandum, Specul. in tit. de feud. in fin. si sunt plures filii defuncti vasalli in feudo succedentes, Card. Alex. in c. omnes si de feud. def. sue. contr. in. do. & agna. vas. in feud. et si dominus deceaserit relictis pluribus heredibus, non enim omnibus hominum faciendum, sed sufficit vni præstare & antiquiori, Bald. Card. Alex. in d. c. omnes, ubi gl. dubia in vtramque sententiam facit & Fal. in c. 1. col. 2. vers. inferunt etiam aliqui, de maio. & obed. ap. Gregor. non enim cogitur vasallus pro vno domino plures accipere, cap. imperialem, §. ducatus, de prohib. feud. alien. per Fed. Potest et tutor & curator nomine pupilli vel minoris præstare, consuet. Andium. tit. de la matiere des fiefz. arti. 105. Blasii eod. tit. arti. 58. maritus uxorem pro clientelari, Ioan. Faber. in §. fuerat, eo. 2. de actio. Similis causa est ecclesiæ, quæ sicut vniuersitas nunquam moritur, & non potest personæ alteri fidem pro feudo iurare, sed iurat per hominem, quem exhibet domino morientem, vt dicunt, & confiscantem: & ita per procuratorem, vel indemnem dominum reddere cogitur, Egid. Mag. in deci. tractat. de morticio. seu des amotissimens. c. 6.

10 ¶ Hominitum tamen iuramentum fidelitatis tenentur præstare Beneficarii in omni ademptione feudi, in mutatione domini, §. 1. quo tempore miles inuestitur. potere debe. & mutatione vasalli intra quadraginta dies vel intra aliud tempus consuetudine locali definitum: alioquin domino ius est manum feudo iniciendi, & reditus eius percipiendi, deducto iure partiati, seu coloui, qui coluit res, in consuetu. Andium. tit. de la natu. des fiefz. artic. 101. 102. 103. Bitu. co. tit. de consuetud. feudi. Maine. tit. de la natu. des fiefz. ar. 114. 115. 116. 117. 118. 119. Orleans. tit. des fiefz. arti. 69. 79. 811. Paris. tit. de matie feud. artic. 38. 50. Chartr. tit. quand lo fiefz chet au profit. 4. de rachapt. arti. 31. 32. 33. Marche. tit. des fiefz. arti. 183. In Burgundia ducatu, annus & dies indulgetur vasallo ad fidem præstandam, in consuetu. Burgun. tit. des fiefz. artic. 12. Apud Blesios in nouatione quidem vasalli per successionem, conceduntur quadraginta dies ad auctoramentum petendum: sed si acquisitione feodum quis consequatur, tantum dantur illi viginti dies, in consuet. Blesensium. tit. des fiefz. arti. 53. Sunt & alia locorum obseruanda consuetudines, quæ breuius tempus vel longius statuunt: vt Turonensium, consuetud. tit. comment l' homage se doit fier, artic. 3. & Angolismensium, tit. de la distiction & qualidus iurisdictionis, arti. 13. statuunt acquirentem feudum ab alio quam a domino, teneri intra octo dies conuenire dominum, a cuius fide res pender, & ostendere ei contractus suæ acquisitionis, offerreque fidem & hominium, & postea intra quadraginta dies præstare. Ecclesia quoque quæ feudum habet temporalis domini, cum ipsa non moriatur nec viuat, dat hominem patrono viuentem, morientem, & confiscantem aut indemnitatem, id est, substituit in locum sui, hominem in quem possit mors & confiscatio cadere: & ita quoties is homo moritur, vel si alio modo priuatur feudo, debet ecclesia quoque exhibere per alium hominum & indemnitatem, & alia debita, pari modo in mutatione patroni, alioquin patronus manus in feudum, vt homine destitutum, iure iniicit, & ita iudicat, Egid. Magister. in decisio. tractat. des amotiss. c. 8. Videturque indignus beneficio, qui obedientiam detrectat & reuerentiam, quæ hominum ostendit, Chass. in gl. 2. §. 4. des fiefz. in consuetu. Burgun. Homagium quippe coniungit necessitudinem inter dominum & vasallum, & vasallus fit per illud quodam modo eius, Clem. pastoralis. de re iud. c. cõditione, de exce. prala. c. ex diligenti, de simonia.

11 ¶ Obseruare tamen oportet, non perpetuo mutationes cõs vasallorum hominio nouo aut renouationi fidei esse obnoxias, vt in primis rex pro retro feudo, vocat arrierefiefz, si illi obuenerit vel acquisitione vel alio modo, non tenetur fidem vel hominum præstare, Spec. in tit. de feu. §. quoniam, de homag. q. 2. c. Egid. Mag. tract. de feud. c. 1. patrono feudi mediato, quia rex superiorem non agnoscat in regno suo in temporalibus, c. per venerabilem, qui filii sunt legit. apud G. ego. Et retrofeudum censetur reuersum ad prio-

rem naturam, nempe ad principem, a quo omnia feuda mouentur & oriuntur, Bal. in §. 1. de alodis, fisci. c. quæris, de consecrat. dist. 4. l. si vnus. §. pactum, vers. sed si pactum, de pact. in P. nec ius vasallo ideo præstare fide tenetur. Dehinc si vltimus alicuius rei feudalis accedat alicui donatione vel alio titulo, non tenetur nec alius pro eo, fidem & hominum præstare, in consuet. Biturig. tit. de consuetu. feu. §. 9. & 22. vide & ibi Boer. vel alia quæ solent cum hominio exhiberi patrono. Item si diuidatur iure successione feudum inter plures heredes familiaris eriscundæ iudicio, non debetur a singulis hominum, sed sufficit vnum ob mortem defuncti, quia diuisio beneficiarii iuramenti non censetur facta, quamdiu communio est: tunc enim dicunt non esse locum rupturæ feudi, quia in vno qui vocatur senior filius, Gallis parageus, remanet ius, qui partes alii facit, qui dicuntur parageaus, qui habent in paragio euictionem: at si re ipsa cõ heredes partiantur separatim bona, quia primogenitus amplius non præbet ius euictionis in paragio, omnes fidem & hominum domino feudi debent, in consuetudinib. Blesensium. tit. de garant. en pariage. artic. 71. & 72. 74. Maine. tit. de pied de fiefz. arti. 234. 235. Anion. eod. tit. artic. 219. Touraine. eod. tit. artic. 9. 10. 11. in quib. vide cetera, de paraggi questi. vide Chass. in consuet. Burg. tit. des fiefz. §. 6. & 7. ¶ At si pars feudi alienetur, in questione an is, qui emit, tenentur fidem & hominum præbere priori domino feudi noue, an vero sufficiat hominum vendenti vasallo distinguatur per consuetudines in tractatione feudi rupti vel diuisi, quod vocant pie de fied, aut fied de piece. Nam si vasallus vendit vel cedit duas tertias, ex tribus, partes feudi sui, qui ex illo feudo capiunt, veniant in fidem & hominum superioris domini, per feudi rupti ius, & consequenter iura dominica illi debentur, non vasallo vendenti: contra, si vasallus retento iure homagii, minus quam tertia pars, alienat, in consuet. Andium. tit. de pied de fiefz. & priage, arti. 201. & 202. 203. Maine. eod. tit. artic. 116. & seq. & 218. Anuerg. tit. des fiefz. arti. 33. 35. 36. 37. Turonum. tit. de pied de fiefz. arti. 2. is enim remanet oneratus præstationibus debitis a feudo, non emtor.

¶ Potest enim quis ouerare suum feudum censu, hominio, reditu, quamdiu vixerit & in perpetuum consentiente potissimum domino, vsque ad tertiam partem feudi, secundum Turonensem consuetudinem, tit. de pied de fiefz. arti. 5. vide Andien. consuet. co. tit. arti. 208. 209. 210. Maine. co. tit. arti. 203. Orleans. tit. de fiedz. arti. 4. Et quia patrimonialia in Gallia feuda, multo magis id licet. Placuit etiam non teneri alitem præstare fidem & hominum, si dominus qui petir, siquidem non faciat de iure suo, vt ait Bald. in c. nulla, nu. 5. ibi & dominus vasalli, & c. per quos fiat inuestit. & ita iudicatum etiam in curia luprema Patrisio, Pap. lib. 13. Arest. tit. 1. ar. 67. ¶ Accedit tamen quod in hac præstatione fidei & homagii, debent etiam numerari & exprimi res, valor, æstimatio, & census annui eorum quæ in feudo retinentur: & a quo domino, & cum quo onere, secundum formam quam proposuit Franciscus primus anno 1339. 35. Octo b. consti. Franc. des fiefz. & arriere fiefz. Et fere cõs consuetudines Galliarum feudorum tradunt, Boer. tract. in §. 12. & 16. de consuetud. seu in consuet. Bitur. vasallum cogi intra quadraginta dies post hominum per illum præstitum tradere declarationem seu repertorium rerum feudaliu, vocant Galli la nommee & denombrement: vasallus tamen inuestitus potest cogere dominum demonstrare feudum sineq; illius, & quã partem possidere debeat, gl. in §. aliud, de prohib. feu. alien. per Feder. & ibi Bal. & Alex. Hæc professio seu diuumeratio debet fieri expensis vasalli & in mutatione domini: non autem quoties placuerit domino, in quo differat ab emphyteota, qui ad id per dominum vrgeri potest interpellatus, vt ait Guido Papæus, decis. 417. ex ratione, §. emtorib. autē, de non alie. reb. ecclesia. in auth. & gl. ad authen. si quaruinas, de sacros. eccl. Dignum obseruatione hic est, satis esse si diuumeratio rerum nunc existitum præstetur, vt non antiquior vt publica manus prædiis iniecta tollatur. Et quamuis cliens seu vasallus renecat bona fide beneficaria instrumenta quæque edere: tamen nõ habet necesse primariam fidei concessionem, eod. comiti, dicit, aut domino ostendere, vt ab eo in clientelam coopretur. Vt scribit Ioan. Andreas, ad Speculatorem de feudis, §. 1. vers. porro. ¶ Tradit tamen Chass. in gl. §. 3. des fiefz. in consuet. Burg. hanc professionem, quam dicunt, denombrement, accipi pro recognitione, quam vasallus tenetur facere domino pro re, cuius facit mentionem, ad confirmationem domini directi, quod probat professio: & ideo si in ea quippiam celeretur, amittit ius suum vasallus ipso iure, quia contra sacramentum deierat, & est infidus, vasallus si feudum, si de feud. fuer. controuer. §. si. de lege Corradi. & ingratu. Num autem

aurem ex omni parte verum sit, celantem & inficientem res feudales, feudum amittere, & num proestatio profitendi, si quaedam postea cognouerit esse feudi, excusetur amissionem feudi, vide Molinæum plurimum in hoc, in consuet. Parisien. tit. de matiere feudale, §. 30. ¶ Cogit tamen dominus vasallum professionem hanc facere per manus iniectionem in feudum, non tamen fructus suos facit ex defectu dinumerationis, sed vel sequestretur per iudicem, vel postea iubet restitui professionem facta ex iure consuetudinum, §. 16. de consuetud. feud. in consuet. Bituri. & ibi Boerius Masuer. in praxi tit. de feudis §. item quamdiu localium, quamuis iure feudorum amittat feudum, Bal. in §. vasallus, in §. si de feud. fuer. contron. inter dom. & vas. Panor. conf. 74. 1. vol. est §. 1. quo tempore miles petat inuestituram.

17 ¶ Cum fidelitate quoque; alia iura domino præstatur ex pacto, vel ex consuetudine locali pro alienatione feudi vel pro renouatione domini aut vasalli. Nam iure communi feudorum, pro inuestitura faciendâ nihil debetur domino, nisi pactum ea de re factum sit in feudi concessione, vel talis consuetudo sit, Joan. Andr. in addition. ad Specul. in rubr. de preser. ver. vidi dist. ultimum. facit leg. ut iuris iurandi. de oper. libert. in P. Guido Pap. decis. 416. ¶ Sunt tamen ea de re variae consuetudines: nam alicubi, vt Parisius, debetur Quintus denarius & requintus: & alibi, alia iura retractus, vocantur rachat, de redemptione in §. 1. quemadmodum feudum ad filium pertinet. li. 1. Feud. tit. 2. 4. vel annuus rei redditus, vide Boerium in §. 3. de consuetud. feud. in consue. Bituri. Solet autem de his cum dominis componi. Ita valere has consuetudines exploratum est. Alex. conf. 5. §. 14. vol. 5. contra quas & prælationem currere 40. anno. placuit Alexandro: & contra alios dominos directos 30. annorum, Alex. d. conf. 5. Fructus illi annui, vel alia similia præstita, pretii loco redemptione clientelæ censetur, item & releuamentum quæ dicuntur, reliefz, quæ certis casibus in consuetudinibus propriis excipiuntur, vel præstantur, vocantur, quintus & requintus, iura debita domino ob venditionem feudi, quod ab eo tenetur quinti. Quinta pars summæ reuendite, vt si res vendatur quingentis libris: pars quinti, sunt centum libras: requintus vero erit iterum, ex centis, viginti libras, unde pro illis iuribus ad dominum peruenire debent 120. libras, &

19 alio exemplo sic. ¶ Quintus & requintus denarius sic intelligitur, in praxi, vt ex mille libris, ducentæ sunt 5. pars, & ex ducentis, quadraginta: & est hæc quinta quintæ pars: & sic requintus, id est, alius quintus pretii denarius. Ius releuamentum, vocantur reliefz, ex consuetudine alicubi Gallæ est, redditus vnius anni feudi, quod mutat vasallum, aliter quam per venditionem, quod accipitur per dominum a quo feudum mouetur seu pendet. Iure Longobardorum, in mutatione domini vel vasalli pagano vasallo dabatur ad petendam renouationem inuestitura, annus & dies, c. imperiales, §. præterea, de prob. seu. alie. per Fed. lib. 2. Feud. tit. 55. Militi vero, annus & mensis, §. 1. quo tempore mil. inuestitur. deb. lib. 1. Feud. tit. 22. verum nihil eo iure præstabant in renouatione illa aliud quam sacramentum fidelitatis, quo non præstato intra annum & diem, priuabantur feudo, §. 1. de capitul. Corrad. Consuetudines alia tamen locorum, exemplo emphyteuticos, l. 3. C. de iure emphyt. introduxerunt danda quædam nomine auctoramenti patrono, & redemptiones illas dixerunt releuia quæ pro diuersitate locorum habent, diuersa æstimationem. Ita in Neustria & Normania variant hæc iura. Et in Normania quod pertinet ad feuda quæ tenentur a rege, Comitatus habet releuamentum quingentarum librarum: Baronia, centum: feudum de hault haubert, mille quingentarum libra. feudum de demi haubert, septuaginta quinque solidorum Turonensium: alibi aliter tamen ex localibus consuetudinibus feudorum iudicandum. Vbi releuia & redemptiones feudorum seu vt dicunt rachat, sunt cum rediti vnius anni, dubitatum fuit aliquando, nam quia redditus integri totius feudi vnius anni debentur, possit etiam successor in feudo expelli per dominum a domo vel castro feudi? Et placuit senatui Parisiensi non posse expelli, verum teneri domino ad æstimationem habitationis castri vel domus: in aliis autem per se vt frui dominum & percipere fructus etiam ex columbariis, anno illo, vt scribit Egidius Magister, tractat. de feud. & homin. cap. 4. Non debentur porro hæc releuia vel redemptiones feudorum, ex donatione facta ascendentibus per descendentes, vel contra feudi, cuiuscunque generis sit donatio, sed tantum pro mutatione vasalli præstatur hominum, vt ait Carolus M. linæus, ad consuet. Parisi. artic. 2. & 17. des droictz des Sorgenus. nisi qui donat accipiat a donatore quantitate aliquam pecuniæ, vel donator ei debita remittat, pro ea enim quantitate releuamenta & quintus vel requintus denarius ex venditione debitus, exigitur, & idem Molinæus tradit, eod. tit. §. 22. quest.

21. num. 59. Debentur & pro permutatione feudorum ex consuetudinibus, Guid. Pap. q. 92.

Præstatione iuramenti, fidelitatis, & hominii vtilitates. Cap. 16.

- 1 Hominio & fidelitati cliens honorat dominum, & cum eo necessitudinem contrahit.
- 2 Dominus res suas agnoscit & commoda recipit per hominum & fidelitatem.
- 3 Dominus venditum feudum iure prælationis quando retinet, & intra quot dies.
- 4 Domino retinere volente feudum venditum, venditor non potest resistere a contractu.
- 5 Excipiuntur duo casus, si sub conditione venditum, si dominus retinere voluerit, & si non pro se dominus, sed pro alio velit retrahere.
- 6 Dominus ecclesiasticus, prælationis iure non vititur in feudo ecclesiæ.
- 7 Prælationis ius in aliis quibusdam etiam casibus cessare docetur.
- 8 Vtilitas fidelitatis 4. vt si non præstetur, incipit dominus manus in feudum & fructus: & de forma iniectionis, & oppositione vasalli. L. i. de iur. codicilli regii de debitis quid.
- 9 Hominii præstatione defectus in Gallia non habet commissum, in re contra, & num ipso iure cadat feudum in commissum, an post.
- 10 Iniectio manuum in feudum ob defectum hominii quando soluitur. Reblaudir le Seigneur quid.
- 11 Fidelitas vel hominum in quo loco præstari debeat domino.

EX superioribus manifestæ sunt vtilitates istius fidelitatis & hominii, nempe quod vasallus ita dominum honorat iusta reuerentia, & necessitudinem quandam cum illo contrahit, & renouat. ¶ Secundo tamen inde dominus quæ sua sunt, agnoscit, & intra 2. imposta constitutione feudi percipit, & commoda 3. ¶ Alla fides maxima accedit, vt dominus hoc modo certior factus de feudi distractione, possit si velit sibi iure prælationis retinere, solummodo emtori realiter pretium cum legitimis sumptibus, ita iudicari Papus lib. 13. Aristo. tit. 1. arest. 5. & ita etiam tenet Aluar. Bal. Card. Alex. in §. porro, qual. olim seu. alien. post. Ioan. de Platea. L. de Pen in l. 1. per illum text. de metallis & metallis. l. 11. C. l. 3. vers. si quidem dominus, & ibi Alberi de Ros. Salye. & las. de iur. emphyt. c. potuit, de locat. apud Greg. Et est consuetudo hæc generalis in vniuerso regno Galliarum, Boer. in §. 1. de la retenue des choses vendues en fief, in consuet. Bituri. danturque domino ad liberandum duo menses, seu sexaginta dies de iure, d. l. 3. C. de iur. emphyt. ex consuetudine 40. dies, post oblationem iuramenti fidelitatis, & postquam illi fides facta est de contractu. Neque præscriptio currit aduersus dominum huius iuris prælationis, etiam per 40. annos, nisi a tempore oblationis prædictæ, Joan. Fab. Bar. Bal. in L. cum notissimis, C. de preser. 30. vel. 40. an. ¶ Minusque tamen impeditur potest eius hoc prælationis, si emptione perfecta velit resistere contrahentes ab emptione & resolueret contractum consensu, vt placuit Curia Parisiensi. suprema anno 1533. 9. Februarii, Pap. lib. 13. Aristo. tit. 1. arest. 6. ¶ Si tamen sub conditione contractus alienationis iustus sit, si dominus velit probare, & non aliter, respondent interpretes iuris, Guid. Pap. decis. 47. nu. 2. Boer. ad §. 1. tit. de la retenue des choses vendues en fief, in consuet. Burdi. dominum excludi, vel si admitti desideret, nullum esse contractum. Sicuti nec potest retinere rem dominus iure prælationis, si quis de eius consensu vendat, Boer. in d. §. 1. de la reten. quia nec in eo casu debetur laudimium secundum Iason. in l. 3. col. 10. vers. sed antequam atingant, de iur. emphyt. Excluditur quoque si velit non pro se, sed pro alio retinere, & ita iudicari tradit Guid. Pap. d. l. 3. sed ne hac occasione, de iur. emphyt. Guid. Pap. decis. 41. tit. vt de cetero non fiat commutatio in arch. circa medium, 1. colla. 5. facit l. si mulier. §. ex asse, de iur. dot. ¶ Vel si ipse dominus seu patronus sit ecclesiasticus, id est, feudum pendat ab ecclesia, quia nec hic prælatione vititur, quamuis ius canonicum aduersum videatur, in c. potuit, & ibi Panor. Joan. Andr. Barba. de loca. Bal. conf. 250. vol. 3. ¶ Nec tamen pariter alii seculares patroni hoc habent, si res legatur, d. netur, vendatur cum pacto legis commissoria, vel adiectionis in diem, vel retractus, si permittetur, vel alias ex contractu innominato detur, de his omnibus tractant Petrus Iac. in praxi. in for. libelli de action. in rem. in fi. Guido Pap. decis. 47. las. in l. 3. col. 117. de iur. emphyt. Nic. Boer. in d. §. 1. de la retenue, &c. Item si res vendatur vni ex genere venditoris, Joan. Fab. in princ. de em. apud Iust. in quia præstetur domino, §. 5. de consuet. retract. & ibi Boer. in consuet. Burg. text. in §. porro, & ibi Bal. & Card. Alex. qual. seu. alie. post.